

Energipolitisk redegørelse 2007

Transport og energiministerens redegørelse i henhold til Lov om energipolitiske foranstaltninger

1. Overordnede energipolitiske udfordringer og mål

Med det energipolitiske udspil *En visionær dansk energipolitik 2025* har regeringen lagt op til en ambitiøs og fremtidsorienteret energipolitik, der imødegår de langsigtede energipolitiske udfordringer.

De væsentligste langsigtede energipolitiske udfordringer beror på det forhold, at forbruget af fossile brændsler på verdensplan er fortsat stigende. Det indebærer på længere sigt en række problemer, også for Danmark, heriblandt:

- *Faldende pålidelighed i energiforsyningen.* De store forekomster af olie og naturgas er koncentreret i meget få og ofte ustabile regioner i verden. Forbruget af olie og naturgas medfører derfor en uønsket afhængighed af ganske få producentlande i disse regioner.
- *Tiltagende drivhuseffekt.* Brugen af fossile brændsler er en af hovedårsagerne til forøgelsen af drivhuseffekten, der vil kunne få store menneskelige og økonomiske omkostninger i store dele af verden.

Skabelsen af en fremtidssikret og stabil energiforsyning, som er både økonomisk og miljømæssig bæredygtig, udgør derfor en væsentlig udfordring, som kræver handling både globalt, i EU og på nationalt plan.

Danmark har imidlertid et godt udgangspunkt for at håndtere denne udfordring. Vi har en moderne energisektor med en veludbygget infrastruktur. Vi har endvidere betydelige internationale styrkepositioner inden for udvikling og anvendelse af nye effektive energiteknologier. Hertil kommer, at EU-samarbejdet giver en række muligheder og instrumenter, der kan supplere de nationale initiativer i en visionær energipolitik frem mod uafhængighed af fossile brændsler.

Regeringen har med sit energipolitiske udspil *En visionær dansk energipolitik 2025*, af 19. januar 2007 fremlagt sit udspil til en omkostningseffektiv indfrielse af de overordnede energipolitiske målsætninger om forsyningssikkerhed, miljøbeskyttelse og konkurrenceevne. Initiativerne i udspillet kombinerer politisk regulering og markedsmekanismer.

Udspillet tager udgangspunkt i regeringens langsigtede vision om, at Danmark på langt sigt helt skal frigøre sig fra fossile brændsler – kul, olie og naturgas. Med henblik på en realisering af denne vision har regeringen frem mod 2025 opstillet følgende mål:

- Reduktion i anvendelsen af fossile brændsler med mindst 15 pct. i forhold til i dag.
- Undgå stigninger i det samlede energiforbrug, samtidig med fastholdelse af økonomisk vækst. Med henblik herpå forøges energispareindsatsen til 1,25 pct. årligt,
- Andelen af vedvarende energi forøges til mindst 30 pct. af energiforbruget i 2025,
- Den offentligt finansierede indsats for forskning, udvikling og demonstration af energiteknologi fordobles således, at den fra 2010 udgør 1 mia. kr. årligt.

Med henblik på at nå disse meget ambitiøse mål foreslår regeringen en række nye initiativer inden for energibesparelser, vedvarende energi og nye mere effektive energiteknologier. Det vil endvidere som led i opfølgningen blive vurderet, hvilke konsekvenser de forskellige mål får for den fortsatte udbygning og videreudvikling af energiinfrastrukturen og energimarkedene i Danmark

Den energipolitiske indsats bør løbende tilpasses udviklingen i teknologier og energipriser m.v. De foreslåede mål og midler skal derfor vurderes hvert fjerde år. I 2015 foretages en samlet midtvejsstatus for indfrielsen af målsætningerne og en vurdering af effektiviteten i initiativer og virkemidler.

Regeringen har som opfølgning på sit udspil indledt forhandlinger med henblik på indgåelse af en bred politisk aftale om de langsigtede energipolitiske mål og virkemidler.

2. EU's energihandlingsplan

EU-Kommissionen fremlagde den 10. januar 2007 en Strategisk Energiredegørelse med en omfattende analyse af den europæiske energipolitik og med forslag til elementerne i en ny energipolitik. Det Europæiske Råd vedtog på grundlag heraf handlingsplanen *En Energipolitik for Europa* på forårstopmødet d. 8.-9. marts 2007.

En af hovedmålsætningerne i handlingsplanen er, at 20 pct. af EU's samlede energiforbrug i 2020 skal komme fra vedvarende energi med henblik på at forbedre energiforsyningsikkerheden og bidrage til målet om, at EU vil reducere udslippet af drivhusgasser med mindst 20 pct. i 2020 i forhold til 1990. Målsætningen er bindende og skal indfries ved, at hvert medlemsland påtager sig en bindende national målsætning. Kommissionen fremlægger i løbet af 2007 et forslag til fordeling af byrden mellem medlemslandene. Ifølge vedtagelsen i Det Europæiske Råd skal fordelingen være fair, herunder tage hensyn til landenes forskellige udgangspunkter og potentialer samt hvert enkelt lands eksisterende niveau for vedvarende energi og sammensætning af energiforsyning i øvrigt.

Der er endvidere vedtaget en målsætning om, at 10 pct. af benzin- og dieselforbruget i hvert enkelt EU-land senest i 2020 skal være erstattet af biobrændstoffer. Målsætningen er bindende, dog med det forbehold, at produktionen af biobrændstofferne skal være bæredygtig, og at 2. generations biobrændstoffer er tilgængelige på markedet.

Hvad angår energibesparelser, blev der på topmødet vedtaget en målsætning om, at EU i overensstemmelse med Kommissionens handlingsplan om energieffektivisering fra oktober 2006 skal have reduceret sit energiforbrug i 2020 med 20 % i forhold til, hvordan det ville have udviklet sig, hvis der ikke blev taget nye initiativer. Der er således også på dette punkt tale om en meget ambitiøs målsætning. Kommissionen skal hurtigst muligt fremlægge forslag vedrørende energieffektiv transport, dynamiske minimumsnormer for energieffektiviteten af energiforbrugende udstyr, adfærdsregulerende tiltag vedrørende energieffektivitet og energibesparelser, energiteknologi- og innovation samt energibesparelser i bygninger.

Det blev endvidere besluttet, at Kommissionen skal fremlægge forslag til gennemførelse af yderligere liberalisering af det indre marked for el og gas. Det sker bl.a. ud fra et ønske om at sikre en mere effektiv adskillelse af produktions- og netværksaktiviteter med henblik på bedre markedsadgang og større incitament til investeringer i den nødvendige infrastruktur.

Andre elementer i handlingsplanen er:

- Kommissionen skal inden udgangen af 2007 fremlægge forslag til en Strategisk Energi Teknologi Plan til godkendelse senest på EU-topmødet i foråret 2008.
- Kommissionen og medlemslandene skal arbejde for at fremme CO₂-opsamling og –lagring (CCS) i forbindelse med fossilt fyrede kraftværker, herunder stimulere opførelsen af op til 12 demonstrationsanlæg med CCS.
- EU skal i højere grad tale med fælles stemme overfor eksterne parter som f.eks. OPEC.

Kommissionen vil i løbet af de tre år, energihandlingsplanen løber, fremsætte en række forslag til implementering af handlingsplanen og vil desuden hvert andet år udsende en Strategisk Energiredegørelse. Den næste redegørelse forventes i begyndelsen af 2009.

Med vedtagelserne fra Det Europæiske Råd i marts 2007 er der sat klare og ambitiøse mål for den energipolitiske udvikling i EU. Danmark har spillet en meget aktiv rolle i forhandlingsforløbet, blandt andet i form af indspillet *En samlet energipolitik for Europa*, som regeringen med opbakning fra et bredt flertal i Folketinget, sendte til EU-Kommissionen i efteråret 2006. Handlingsplanen fra Det Europæiske Råd stemmer således godt overens med de danske ønsker og prioriteringer for energipolitikken.

3. Energibesparelser

Danmarks energiforbrug har været konstant siden 1972 på trods af, at det danske BNP er mere end fordoblet i samme periode. Denne udvikling har gjort Danmark til det mest energieffektive land i EU. Regeringen ønsker at fastholde afkoblingen af energiforbrug og økonomisk vækst og har derfor opstillet det mål, at energiforbruget ikke må stige frem mod 2025.

Den nuværende indsats for energibesparelser er fastlagt i energispareaftalen fra juni 2005. Med denne aftale blev der taget en række markante initiativer til forøgelse af besparelsesindsatsen. Blandt andet er der indført nye rammer for energiselskabernes energispareindsats samtidig med at selskabernes energispareforpligtelser blev næsten tredoblet. Desuden blev der sat øget fokus på varmebesparelser og på energibesparelser i den offentlige sektor.

Regeringen lægger med sit udspil op til, at den danske energispareindsats forstærkes og effektiviseres yderligere. Nøglen hertil er blandt andet at sikre incitamentet til, at flere aktørgrupper end tidligere aktivt bidrager til besparelsesindsatsen. Tilsvarende er det vigtigt at gennemsigtigheden omkring besparelsesmulighederne øges. Regeringen har derfor i *En Visionær dansk energipolitik 2025* foreslået:

- *Et marked for energibesparelser.* Fra 2010 skal husholdninger og virksomheder kunne opnå tilskud til at gennemføre nærmere definerede energibesparelser i huse, produktionsprocesser mv. ved at sælge energisparebeviser til energiselskaberne. Energiselskaberne kan anvende beviserne til at indfri deres energispareforpligtelser. Systemet sikrer, at energibesparelserne gennemføres der, hvor det er mest omkostningseffektivt.
- *Et højere energisparekrav til energiselskaberne.* Muligheden for at handle energisparebeviser giver en mere omkostningseffektiv indsats. Dermed er der et potentiale for at forøge energiselskabernes forpligtelser til at gennemføre rentable energibesparelser.

- *Energibesparelser i de ikke CO2-kvotebelagte sektorer.* Der skal igangsættes en målrettet indsats for at reducere forbruget af olie, naturgas og kul i de sektorer, der ikke er omfattet af CO2-kvoteordningen.
- *Kampagner til fremme af energibesparelser i bygninger.* Der foreslås afsat midler til informationskampagner mv., som skal være med til at sikre større energibesparelser i forlængelse af minimumskravene i bygningsreglementet og energimærkningen af bygninger.

Derudover har regeringen foreslået en række konkrete tiltag til fremme af energibesparelser, herunder EU-initiativer indenfor transportsektoren.

4. Vedvarende energi

Fremme af vedvarende energikilder spiller en helt central rolle i regeringens vision om en fremtidig energiforsyning fri for fossile brændsler. Kilderne til vedvarende energi er i dag først og fremmest vind og biomasse. Der produceres også meget el og varme af affald, som er en værdifuld ressource, der ellers ville gå til spilde.

Vindkraftteknologien står centralt i den aktuelle forsyning med vedvarende energi, og teknologien udvikles stadig. Meget tyder således på, at vindkraft også i fremtiden vil levere et meget væsentligt bidrag til den danske energiforsyning. Det skal der allerede nu tages højde for i planlægningen af den fremtidige energiinfrastruktur. Derfor har regeringen tidligere nedsat to udvalg vedrørende henholdsvis den fremtidige placering af havvindmøller og planlægning af fremtidige landvindmøller. Udvalget vedrørende landmøller har netop afleveret sit arbejde, og der er iværksat en opfølgning på anbefalingerne. 'Havvindmølleudvalget' forventes ligeledes at afslutte sit arbejde i den nærmeste fremtid.

Regeringen har gennem de senere år gennemført en række konkrete initiativer til reformer af støtteordninger og større anvendelse af markedsmekanismer mv. på VE-området, som indebærer, at samfundets støtte til vedvarende energi i fremtiden vil blive anvendt betydeligt mere effektivt end i dag.

For så vidt angår aftalen af 29. marts 2004 om havvindmølleudbygning og skrottningsordning for gamle vindmøller er status, at etableringen af de to havvindmølleparker ved Horns Rev og Rødsand skrider planmæssigt frem. Vindmølleparken ved Horns Rev ventes idriftsat i 2009, mens Rødsand-parken kommer i drift i 2010. Skrottningsordningen er ligeledes etableret som planlagt, men har indtil videre ikke ført til det ventede resultat. I forbindelse med ordningen sikres vindmøllejerne en ekstra økonomisk kompensation på 12 øre/kWh i 12.000 timer, hvis de skrotter deres gamle vindmølle. Ordningen løber frem til 2009.

Regeringen ønsker at tilrettelægge en fleksibel og effektiv model for, hvordan den fremtidige omstilling til vedvarende energi kan sikres, samtidig med, at omstillingen understøtter velfungerende og konkurrenceprægede energimarkeder.

Regeringen har på den baggrund i udspillet *En Visionær Dansk Energpolitik* foreslået følgende tiltag:

- *En reform og effektivisering af støttesystemet til fremme af vedvarende energi.* Det eksisterende støttesystem for vedvarende energi (PSO) skal reformeres for at opnå lavere

omkostning pr. enhed vedvarende energi end i dag. Regeringen foreslår følgende hovedprincipper for reformen:

- Mest mulig vedvarende energi for pengene
- Øget anvendelse af udbud og størst mulig konkurrence
- Øget gennemsigtighed og forudsigelighed om støtteniveau
- *Mere biogas.* Regeringen ønsker at fremme anvendelsen af biogas, der på en gang kan bidrage til at reducere forbruget af fossile brændsler og udslippet af drivhusgassen metan samt løse et affaldsproblem for landbruget.
- *Mere vindenergi gennem strategisk planlægning af vindmølleudbygningen.* Regeringen vil arbejde for gode rammer for den danske vindkapacitet og vil blandt andet fremme demonstrations- og forsøgspladser på land og til havs samt udarbejde en infrastrukturplan for vindmøller på havet.
- *Bedre energiudnyttelse af affald.* Regeringen vil arbejde for, at de stigende affaldsmængder kan anvendes på centrale værker til at samproducere el og varme med høj effektivitet.
- *Rationalisering af afgiftssystemet.* Energiafgifterne skal omlægges til at understøtte en omkostningseffektiv anvendelse af vedvarende energi. Regeringen vil fremme en omkostningseffektiv reduktion af CO₂-udledningen ved at sikre, at incitamenterne til at reducere forbruget af fossile brændsler som udgangspunkt er ens inden for de kvoteomfattede sektorer og udenfor. Regeringen vil udarbejde et konkret oplæg.
- *Flere varmepumper i husholdningerne.* Regeringen ønsker at iværksætte en kampagne, der skal fremme anvendelse af energieffektive varmepumper til erstatning af udtjente oliekedler.
- *Øget fleksibilitet i brændselsvalget.* Regeringen vil arbejde for en fortsat liberalisering af de nuværende regler for anvendelse af brændsler til el- og varmeproduktion, så anvendelsen af biobrændsel i kraftvarmeproduktionen gradvist kan øges på en samfundsøkonomisk og energimæssig forsvarlig måde. Regeringen vil udarbejde et konkret oplæg.
- *Biobrændstoffer til transport.* Andelen af biobrændstof til transport forøges til 10 pct. i 2020. Regeringen er parat til at fastsætte et delmål tidligere end 2020, forudsat at der er udviklet tilstrækkeligt samfundsøkonomisk konkurrencedygtige og miljømæssigt bæredygtige teknologier.
- *Afgiftsfritagelse for brintbiler.* Med henblik på at fremme en omstilling af transportsektorens energiforbrug fra fossile brændsler til alternative drivmidler, vil regeringen afgiftsfritage biler, der anvender brint som drivmiddel

Initiativerne vil løbende blive evalueret og suppleret eller erstattet af yderligere initiativer i forbindelse med de regelmæssige revurderinger af energistrategien hvert 4. år.

5. Nye mere effektive energiteknologier

For at nå fremtidens energipolitiske mål er der et betydeligt behov for fortsat at udvikle nye energiteknologier og for at bringe allerede kendte, men ikke færdigudviklede, teknologier det sidste stykke vej frem til markedet. Der er med andre ord et stort behov for at afprøve energiteknologier i praksis, hvilket er meget omkostningskrævende. Investorer og forbrugere skal kunne se en langsigtet økonomisk fordel i at investere i disse teknologier. På den måde sikres holdbarheden af den strategi, der lægges for fremtiden.

Forskning, udvikling og demonstration er således en hjørnesten i en omkostningseffektiv energistrategi og skal bygge bro mellem de mål og virkemidler, som er kendt i dag, og de

målsætninger, der kan opnås på længere sigt. Derfor ønsker regeringen at øge den samlede indsats for forskning, udvikling og demonstration af energiteknologier.

Samtidig bør en væsentlig del af den øgede indsats fokuseres på at fremme teknologier, der i særlig høj grad vil kunne understøtte de danske målsætninger og styrkepositioner. Som eksempler på sådanne teknologier kan nævnes:

- *Udvikling af 2. generations biobrændstoffer til transport.* For at understøtte målsætningen om øget anvendelse af biobrændstoffer til transport styrkes den allerede besluttede indsats. Det skal således sikres, at der inden 2010 kan etableres forsøgsanlæg i fuld skala i Danmark.
- *Udvikling af vindkraft.* Danmark skal bevare sin nuværende styrkeposition inden for vindenergi. Som et første skridt foreslår regeringen at fremme opstilling af demonstrations- og prototypevindmøller. Regeringen har på den baggrund netop udpeget 8 områder, på hvilke der arbejdes videre med planerne om opstilling af forsøgsmøller
- *Udvikling af brint og brændselsceller.* Der er store perspektiver i udvikling af brint og brændselsceller til effektiv energiproduktion og øget anvendelse af vedvarende energi. Konkret vil regeringen fremme et demonstrationsprojekt for mikrokraftvarmesystemer baseret på brændselsceller, hvor Danmark har mulighed for at blive internationalt førende. På længere sigt kan danske brændselsceller også have store perspektiver indenfor transportområdet.
- *Udvikling af lavenergibygninger.* Der er behov for at udvikle bedre komponenter og løsninger, som væsentligt kan reducere ekstraomkostningerne ved lavenergibyggeri og energirigtige renoveringer. Udover en reduktion af energiforbruget skal indsatsen have fokus på indeklima.

En satsning på andre nye teknologier vil også kunne vise sig relevant. Eksempelvis vil de såkaldte 'ren kul-teknologier' kunne vise sig på lidt længere sigt at have et potentiale. Sådanne teknologier vil i givet fald kunne bidrage til, at kul på mellemlang sigt kan spille en fortsat vigtig rolle i den danske energiforsyning uden at belaste klimaet.

Regeringen har som en ny effektiv ramme for opprioriteringen af området fremlagt lovforslag om et *Energiteknologisk Udviklings- og Demonstrationsprogram (EUDP)*. Ambitionen er at opbygge internationalt konkurrencedygtige projektkonsortier med deltagelse af de bedste danske forskningskompetencer fra virksomheder og forskningsinstitutioner.

De samlede investeringer i udvikling af ny teknologi til effektiv energiproduktion og anvendelse af vedvarende energi skal forøges. Staten er allerede gået foran og har øget bevillingerne med midler fra globaliseringspuljen. Regeringen ønsker, at stigningen skal fortsættes. Fra 2010 skal de samlede offentlige forskningsmidler være fordoblet, således at de udgør 1 mia. kr. årligt.

Danmark har fået tildelt værtskabet for den internationale klimakonference - COP 15 - i 2009. Det er en vigtig international begivenhed, der kan få meget stor betydning for den globale klimapolitik. Det vil samtidig være en enestående mulighed for, at danske virksomheder kan vise deres produkter og formåen inden for energiteknologi frem for omverdenen med henblik på at skabe nye afsætningsmuligheder på det globale marked. Regeringen vil gå i spidsen for at udnytte denne mulighed til størst mulig gavn for danske virksomheder og interesser.

6. Olie- og naturgasindvindingen

På grund af produktionen fra Nordsøens olie- og gasfelter har Danmark siden 1997 samlet set været selvforsynende med energi. Regeringen har inden for de senere år indgået flere aftaler, som sikrer og etablerer langsigtede rammer for udnyttelsen af ressourcerne i Nordsøen, og sikrer at staten får en væsentlig del af overskuddet. Med de høje oliepriser har indtægterne fra produktionen af olie og gas i Nordsøen en stor betydning for nedbringelsen af statens gæld, ligesom den nationale olie- og naturgasproduktion har betydning for den danske betalingsbalance.

Energistyrelsens seneste langsigtede skøn for den fremtidige olieproduktion viser, at olieindustrien også i de næste 30-40 år fortsat vil spille en væsentlig rolle for den danske samfundsøkonomi, ikke mindst hvis der kan ske en fortsat øget indvinding fra felterne.

Energistyrelsen foretager hvert år en gennemgang af samtlige producerende felter for at sikre, at indvindingen sker forsvarligt og uden spild af råstoffer. Den teknologiske udvikling i sammenhæng med de stigende olie- og gaspriser gør det i sig selv attraktivt at indvinde stadig større dele af den olie og gas, der er i den danske del af Nordsøen. Teknologisk set forekommer en forøgelse af indvindingsgraden på mellem 5 til 10 % ikke urealistisk. En forøgelse af indvindingsgraden med blot 1 % point svarer til godt 2 år af Danmarks nuværende olieforbrug og til en produktionsværdi på 40 mia. kr. ved en oliepris på 50 \$/tønde.

Med sigte på at understøtte en øget langsigtet indvinding i de danske olie- og gasfelter iværksatte Energistyrelsen i samarbejde med Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling, som en del af opfølgningen på Energistrategi 2025, et strategiarbejde til en forsknings- og uddannelsesindsats inden for olie- og naturgasindvinding. En af konklusionerne herfra er, at det er nødvendigt, der uddannes langt flere specialister og forskere med kendskab til og ekspertise indenfor de særlige geologiske forhold og produktionstekniske udfordringer, der findes i den danske del af Nordsøen. Regeringen har derfor taget skridt til, at der etableres et samarbejde på forsknings- og uddannelsessiden mellem de nu spredte miljøer og institutioner, der uddanner geologer, geofysikere og reservoiringeniører samt, at der kan tildeles forsknings- og udviklingsmidler til området. Regeringen lægger vægt på, at alle interesserede parter inddrages.

Den 6. koncessionsrunde, som blev gennemført i 2005-6, sikrer kontinuitet i efterforskningen og betyder, at den viden og ekspertise olieselskaberne har oparbejdet vedrørende den danske undergrund, kan fastholdes og videreudvikles. De kommende år vil derfor på efterforskningssiden være præget af en øget efterforskningsindsats fra både de nye olieselskaber og fra de på dansk sokkel mere kendte olieselskabers aktiviteter. Opfyldes selskabernes forventninger til, at der kan findes nye olie- og gasfelter i Danmark, vil den periode, hvor Danmark er helt eller delvist er selvforsynende med olie og naturgas, blive forlænget. Det vil betyde en mere effektiv anvendelse af de eksisterende anlæg og rørledninger.

I juni 2006 trådte den nye offshore-sikkerhedslov i kraft, og siden er den løbende implementering af loven i form af bekendtgørelser og vejledninger foregået i samarbejde med erhvervets parter. Arbejdet hermed forventes gennemført ultimo 2008. Loven medvirker til en regelforenklings og en lettelse af de administrative byrder for virksomhederne, samtidig med, at den skal sikre et niveau for sikkerhed og sundhed, der er blandt de højeste i Nordsøen. Energistyrelsen er i den forbindelse i gang med at opbygge en ny praksis for tilsyn, godkendelser og tilladelser.

